

Slovenski dom

Štev. 72

V Ljubljani, v sredo, 31. marca 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujeje
Izobra: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in oprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Validi contrattacchi a tentativi di accerchiamento sul fronte tunisino

7 velivoli abbattuti — Un movimento di ribellione comunista in Croazia stroncato

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Il nemico ha lanciato nella battaglia sul fronte tunisino nuove ingenti forze corazzate e di fanteria, validamente contrastate e contrattaccate dalle truppe dell'Asse. Sventando tentativi di accerchiamento del nemico, nuove posizioni sono state occupate secondo i piani prestabiliti.

L'aviazione ha battuto colonne di automezzi e di carri armati nemici in movimento verso le linee avanzate; sei apparecchi sono stati distrutti dalla caccia germanica ed un altro è precipitato colpito dal tiro delle batterie contro-aeree.

Velivoli tedeschi hanno intercettato nelle acque di Philippeville un convoglio scortato, colpendo con siluri due piroscafi da cinquemila tonnellate ciascuno.

Un bimotore americano è caduto in fiamme nel comune di Giarratana (Ragusa).

Un nostro sommergibile al comando del Tenente di Vascello Gianfranco Gazzana ha affondato in Atlantico un piroscafo di 7000 tonnellate.

Nota al Bollettino:

Nella Croazia meridionale un movimento di ribellione comunista, fomentato dalle potenze nemiche, è stato stroncato dalle truppe italiane, tedesche e croate, in combattimenti durati alcune settimane. Le operazioni, condotte con tenacia e valore superando l'insidiosa azione dei ribelli, le difficoltà del terreno montano privo di strade e nonostante le condizioni atmosferiche avverse, si sono conclusi con l'annientamento della resistenza avversaria, e con la cattura di un ingente quantitativo di armi e materiali. Solo pochi elementi delle bande comuniste battute sono riuscite a fuggire nell'alta montagna.

Hrabri protinapadi proti poskusu obkolitve v Tuniziji

7 letal zbitih — Komunistično uporniško gibanje na Hrvaškem strto

Nasprotnik je v bitko na tunizijskem bojišču vrgel nove močnejše oklepne in pehotne sile, ki so jim hrabro nasprotovale ter jih protinapadale osne čete. Ko so bili izjalovljeni sovražnikovi poskusi za obkolitev, so bile po načrtih, določenih vnaprej, zasedene nove postojanke.

Letalstvo je tolklo vrste avtomobilskih oklepnih vozil in nasprotnikovih tankov, ki so se pomikali v prednje črte. Nemški lovci so uničili 6 strojev, neko drugo letalo pa je tresilo na tla, zadeto po strelah iz protiletalskih baterij.

Nemška letala so v vodah pri Philippeville prestregla konvoj, ki je plul v spremstvu. S torpedi so zadela dva parnika, ki sta imela vsak po 5000 ton.

Eno ameriško dvomotorno letalo je v plamenih padlo v občini Giarratana (Ragusa).

Neka naša podmornica pod poveljstvom poročnika vojne ladje Gianfranco Gazzana je na Atlantskem morju potopila 7000 tonski parnik.

Pripomba k vojnemu poročilu: Na južnem Hrvaškem so italijanske, nemške in hrvaške čete v bojih, trajajočih nekaj tednov, strle komunistično uporniško gibanje, ki so ga netile sovražne države. Nastopi, ki so se izvajali z zagrizeno vztrajnostjo in hrabrostjo in pri katerih je bilo treba premagovati zahrbtno delovanje upornikov, težave goratega ozemlja brez cest, in to navzlic neugodnim vremenskim razmeram, so se zaključili z uničenjem nasprotnikovega odpora in z zajetjem ogromne množine orožja in blaga. Samo nekaterim posameznikom iz pobitih komunističnih tolpe se je posrečilo pobegniti v visoke gore.

Hude angleške izgube pri zadnjem letalskem napadu na Berlin

Berlin, 31. marca. s. Britanska letala, ki so letela nad nemškim ozemljem, so napadla tudi nemško prestolnico. Na nevarnost so opozorili ob pol dveh ponoči in je alarm trajal dve uri. Sovražnikova letala so naletela na številne nočne lovce. Zažigalne in razdiralne bombe, ki so padle na razne mestne okraje, so povzročile — zlasti v stanovanjskih četrtih — škodo, pa tudi žrtev med civilnim prebivalstvom. Po zadnjih poročilih, ki so doslej prispela, se je število sovražnikovih letal, ki so bila sestreljena pri nočnih napadih nad vso Nemčijo, dvignilo na 26. Na tukajšnjih vojaških mestih poudarjajo, da je to velik odstotek vseh sovražnikovih napadajočih letal. Med letali, ki so sestreljena, so starejše vrste »Vickers Wellington«, pa tudi najnovejši štirimotorni »Stirling« in »Lancaster«.

Novi sovjetski napadi ob Kubanu in pri Vjazmi spodleteli

Silne sovjetske izgube pri Staraji Rusi: 61.460 padlih, 2978 ujetih, 293 oklepnikov in mnogo drugega orožja — Angleški sunki na tunizijskem bojišču niso uspeli — Uspešen letalski napad na ladijski prevoz

Hitlerjev glavni stan, 31. marca. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na severnem bojišču kubanskega mostišča in na področju jugozahodno od Vjazme so se izjavili novi sovjetski napadi z velikimi krvavimi izgubami. 27 oklepnikov je bilo uničenih samo na bojnem odseku jugozahodno od Vjazme.

V obrambni bitki južno od Ladoškega jezera se je ponovno uveljavila nemška vzorno se boreča pehota. Njene edince so v ogorčenih borbah moza proti možu stalno odbijale sovjetske množice in obdržale povsod svoje postojanke.

Na področju pri Staraji Rusi so čete nekega nemškega armadnega zbora v večtedenskih hudih borbah razbile vse sovjetske poskuse za prodor in tako izvajale popoln obrambni uspeh. Sovjetska vojska je izgubila od 23. februarja t. l. dalje na tem odseku 61.460 padlih, 2978 ujetih, 293 oklepnikov, 26 topov, 336 strojev, 114 metalcev granat, 206 protitankovskih topičev in 1036 avtomatskih pištol.

Pri obrambnih borbah na kubanskem mostišču so se ponovno odlikovali romunski pehotni oddelki.

Nasprotnik je povzel tudi včeraj na številnih mestih tunizijskega bojišča močne napade proti nemško-italijanskim postojankam, ne da bi mu

Podtajnik za korporacije govori o nalogah industrije v vojnem času

Milan, 31. marca. s. Državni podtajnik v korporacijskem ministru eksc. Cianetti je včeraj na sedežu pokrajinske zveze predsedoval sestanku milanskihih industrijcev. Navzočni so bili prefekt, zvezni tajnik, predsednik fašistične zveze industrijskih delavcev ter podpredsednik in ravnatelj fašistične industrijske zveze. Po pozdravu Duceju je Cianetti opozoril na posebne dolžnosti, ki jih ima v vojnem času industrija in je dal nekaj navodil glede nalog, ki so bile naložene industrijcem, da bi se povečala izdelava naroda v orožju. Izrek je udarne besede zvestobe, ki so izzvale navdušene manifestacije za Duceja.

Pozno popoldne je Cianetti v fašističnem domu položil venec pred spomenik padlih za revolucijo, nato pa vodil sestanek funkcionarjev prvega fašija. Mimo prefekta in mestnih oblastnikov so bili prisotni tudi voditelji fašističnih konfederacij, kar jih je bilo v Milanu. Nabita dvorana je od navdušenja kar kipela. Prišli so tudi sansepolcristi, ekvadrilisti, stara garda črnih sraj in mladi fašisti, ki so se vrnili z raznih bojišč in so nosili na prsih odličja junaštva in na telesu znamenja žrtev.

V imenu zbrane množice je govoril sansepolcrist, zvezni tajnik Del Grosso, ki je izrekel državnemu podtajniku pozdrave prvega fašija. Nato je

Angleško priznanje o hotenem blatenju italijanskih junakov

Rim, 31. marca. s. — Izšla je v Londonu v založništvu »Hoddes and Stoughton Limited« knjiga o abesinskih vojni, ki jo je napisal G. L. Steel. Pisec v njej odkrito priznava, da je bila propaganda, ki jo je delal proti junaškemu generalu Lorenziniju, lažniva, a koristna. Lik generala Lorenzinija, značilnega zastopnika starih vrlin ter velikodušnega kolonialnega častnika, je vsem Italijanom znan in drag. Lorenzini, ki je užival veliko ljubezen pri svojih domačinskih bataljonih in so ga ti imenovali »puščavskega leva«, se je moral pri Agordatu ukloniti pred močnejšimi sovražnikovimi silami. Ko je prišel v Keren, se je tam boril na čelu svojih zvestih Amharcev in je pri nekem spopadu padel smrtno zadet. Njegov lik so tamkajšnji domačini takoj začeli smatrati za lik čistega pravljničnega junaka. Zdej pa poslušajmo, kaj piše Steel v svojem cinizmu in kako je iz čisto propagandnih razlogov oblatil lik tega velikega vojaka:

»Naš namen je bil zaradi propagande osebno napasti Lorenzinija. Slikali so ga kot strahopetca. Pobegnil je iz Agordata in zapustil svoje čete v neredu. On bi bil moral imeti krila, da bi jo lahko tako hitro pobrisal, kakor jo je. Vse to

bilo uspelo doseči nameravani prodor. Letalstvo je v neutrudljivi borbi podpiralo obrambo bitko nemško-italijanskih čet.

Nemška bojna letala so podnevi in ponoči napadala nasprotni ladijski prevoz ob severnoafriški obali in dosegla po dosedanjih vesteh zadetke na treh trgovskih ladjah.

Preteklo noč so angleška letala napadla kraje v zahodni Nemčiji in državno prestolnico. Metala so rušilne in zažigalne bombe predvsem na Bochum in mestne dele in predmestja v Berlinu. Zadetki so bili predvsem stanovanjski predeli. Sestreljenih je bilo 27 napadajočih bombnikov.

Dnevni napad nemških lovskih bojnih letal na neko mesto ob angleški južni obali je potekel zelo uspešno.

Nemške in hrvaške čete so v sodelovanju z deli italijanske oborožene sile v večtedenskih borbah razbile od Sovjetske Rusije organizirano komunistično uporniško gibanje na južnem Hrvaškem. V težavnih vremenskih razmerah in kljub neprehodnosti goratega operacijskega ozemlja so se operacije končale s popolnim uničenjem sovražnega odpora in z zapleno ogromne količine orožja in vojnega blaga. Samo šibkim ostankom komunističnih tolpe se je posrečilo pobegniti v visoke gore.

govoril eksc. Cianetti, ki je izjavil, da je bil Milan prvi, ki je videl prižiganje revolucijske plamenice, in da je kakor včeraj tudi jutri in zmerom pripravljen iti za Ducejem, da se dosežejo cilji, ki jih je on označil. Izrekel je prepričanje, da bo znal milanski fašizem v svoji zvestobi pokazati nov zagon in dati nove vzpodbude za delo ter znal viliti ljudstvu voljo, da bo vztrajalo pri veri v zmagoto. Vse sile se morajo združiti za en cilj: delati in izdelovati z vedrostjo in vero, da bi lahko oskrbeli z orožjem vojake, ki se bore. Cianetti je končal govor omenjajoč slavne bitke ob rojstvu fašizma. Te bitke fašistična vlada bojuje naprej, da bi zagotovila ljudstvu boljše socialno pravico in čim večji ugled v svetu.

Besede državnega podtajnika, ki so jih zborovalci čisto ustavljali s ploskanjem Duceju, so navzven na koncu vnovič pozdravili z izrazi neomajne vere. Nato so vsi zapustili fašistični dom. Z državnim podtajnikom, prefektom, zveznim tajnikom in županom na čelu so šli vsi po mestnih ulicah, prepevali himne in se ustavili pred sedežem lista »Il Popolo d'Italia«, kjer je eksc. Cianetti položil šopek cvetja v spomin Arnalda Mussolinija, pred čigar poprjem se je razvrstila skupina fašistov in po rimsko pozdravljala.

seveda ni bilo res, zakaj Lorenzini je bil najpogumnejši človek. Toda to je bilo odlično propagandno sredstvo. Naša zloraba glede Lorenzinija, ki jo je obsodil »Times« v svojih poročilih, je bila prostaka in reokusna. To je povzročalo skrajne preglednice nekemu našemu sijajnemu generalu, ki pa ni poznal sposobnosti abesinskih in eritrejskih čet, ki so se že od mladih nog posvetile širokoustenju in posmehovanju. Lorenzini je bil potem v Kerenu ubit, toda ta nesrečna okoliščina ni preprečila mene, niti beguncev, ki sem jih zaslišal, da nisem ravnal modro. Če bi bil vedel, da mi angleška cenzura tega ne bo črtala, bi bil sporočil, da je bil Lorenzini ubit ne v bitki, temveč da ga je v zaledju ubil nek eritrejski Askar, ki je bil na tem, da vrže puško v koruzo.

Steelove besede, ki jih doslovno ponatiskujemo, ne potrebujejo nobenih pripomb.

Slovesen pogreb Hitlerjevega sodelavca in voditelja nemškega športa

Berlin, 31. marca. s. V mozaični dvorani nove kancerske palače so bile včeraj pogrebne slovesnosti za umrliim voditeljem nemškega športa von Tschammerjem und Ostenom. Okrog odra so bili razvrščeni prapori in zastave strankinih organizacij, častno stražo pa so imeli atleti iz vrst mladinskih in strankarskih organizacij. Vencev je bilo veliko, med njimi je bil viden Hitlerjev venec, položen pred krsto. Med drugimi so bili tudi venci italijanskega veleposlanika, ministra za ljudsko omiko in predsednika CONIja. Razen pokojnikovih sorodnikov so prišli k pogrebu tudi številni zastopniki vlade, stranke in nemških oboroženih sil. Zraven so bili tudi zastopniki raznih športnih organizacij evropskih držav.

vega nadzorstva. Dočim morajo nemški bombniki preleteti kratko pot čez morje, da dosežejo britansko otočje, so sovražnikova letala prisiljena preleteti široke morske razdalje, zlasti še, ker morajo sprito nemške obalne obrambe delati velike ovinke.

Podtajnik obiskal žrtve letalskih napadov

Napoli, 31. marca. s. Včeraj zjutraj se je podtajnik fašistične stranke Tarabini v spremstvu nadzornice fašistične stranke, zveznega tajnika in pokrajinskega zaupnika odpravil v kraje, ki so trpeli zaradi sovražnih letalskih napadov, ter obiskal ranjence po bolnišnicah. Obisk se je nadaljeval še popoldne. Podtajnik se je ustavljal ob posteljah, tolažil ranjence ter jim voščil, da bi kmalu okrevali. Vsakemu je v imenu stranke podaril podporo, ki jo je določil Duce. Podtajnika stranke so povsod toplo pozdravljali s hvaležnimi vzkliki Duceju.

Junaška smrt poveljnika ustaške »Črne legije«

Zagreb, 31. marca. s. Uradno poročajo o junaški smrti polkovnika poglavnika telesne straže Juraja Francetiča, poveljnika »Črne legije«, ki se je večkrat izkazal v boju zoper partizane. Polkovnik Francetič je lani 22. decembra odletel v Liko z letalom, ki ga je vodil neki podčastnik. Letalo se je zaradi poškodbe na motorju moralo spustiti na predelu, zasedenem po upornikih. Navzlic zagrizenemu odporu so Francetiča, ki je bil hudo ranjen od udarcev s sekiro po glavi, zajeli uporniki. Ti so ga s pilotom, ki je tudi bil ranjen, prepeljali v bolnišnico v Slunju, kjer je drugi dan izdihnil. Listi posvečajo junaškemu polkovniku Francetiču cele strani in obujajo spomin na njegova najbolj značilna dejanja.

Madžarski kardinal vzpodbuja svoje vernike

Budimpešta, 31. marca. s. Kardinal primas Seredy je v Esztergenu govoril o katoliški akciji na Madžarskem ter povzdignil rodoljubje, ki ga kaže madžarski narod prav posebno v tem zgodovinskem trenutku. »Čerkev« je dejal kardinal primas, zahteva od vernikov vse delo v službi za domovino, ki je v vojni, in če je potrebno, da celo žrtvujejo zanj svojo življenje. Nešteto je katoličanov, ki so podarili svoje življenje za veličino Madžarske. Potrebno je, da roditelji z božjo pomočjo vzgajajo svoje otroke v ljubezni do Boga in domovine. Verska in rodoljubna načela morajo navdihovati sleherni človeški dejanja. Madžarsko ljudstvo bo z božjim blagoslovom in v vdanosti do Čerkeve in do domovine premagalo sleherno oviro.

Pastirsko pismo kardinala Schustra

Milan, 31. marca. s. Nadškof kardinal Schuster je svojim vernikom naslovil pastirsko pismo, v katerem jih svari pred brezbožstvom, ter jih opominja, da Italija tudi v političnem pogledu nima iskali zgledov za vero in socialno ureditev pri drugih narodih in drugi omiki. Glede obnovitvenega načrta Evrope pa je zapisal: »Naša očetovska dolžnost je, da našim sinovom povemo jasno, da ima Italija v sebi takšno in tolikšno bogastvo izročil in toliko življenjske sile, da je lahko učiteljica omike drugim narodom, ne da bi komu bilo treba spreminiti svoje socialne sile.«

Angleški listi vedo o letalskem napadu na rimsko okolico

Lisbona, 31. marca. s. Londonski listi, ki so dospeli v portugalsko prestolnico, močno poudarjajo letalski napad na okolico Rima, izveden pretekli petek. »Daily Mail« objavlja poročilo pod naslovom: »RAF v predmestjih Rima. Veliki požari.« »Daily Express« pa piše: »Naša letala nad Rimom. Letala onemogočajo promet.«

Vesti 31. marca

Japonski odgovorni krogi pravijo, da je razmerje med nasprotnikovimi letalskimi in japonskimi izgubami v srednjem Pacifiku od početka tega leta do sredine marca 7:1, kar pomeni, da imajo Japonci popolno premoč v zraku na tem delu bojišča. Isti krogi zatrjujejo, da so japonska letala poškodovala tudi 11 nasprotnikovih ladij, ko so 27. marca v skupinah napadala Goxs Bazar in Maungdawo, kjer so Angleži nameravali izkrcati čete za birmanško bojišče.

Z italijanske strani je bil navzočen veleposlanik Alfieri, generalni konzul Rossi, predsed. CONIja nar. sv. Manganiello, general Melchiorri, grof Lacosta ter tudi velika skupina berlinskih črnih sraj v fašističnih krogih. Ko so odigrali Beethovnov pogrebno koračnico, se je od pokojnika poslovil propagandni minister dr. Göbbels. Omenja je zasluge, ki si jih je priboril von Tschammer und Osten z različnimi deli, ki so mu bila zaupana, posebno pa je poudaril njegovo delovanje v nemških športnih organizacijah, saj je vse svoje sile posvetil športni vzgoji nemške mladine, ki je plodove te vzgoje pokazala ne le na športnem področju, pač pa tudi na bojnih poljanah. Göbbels je nato našteval dela, ki jih je pokojnik opravil kot predsednik italijansko-nemškega združenja in končal s tem, da je izrekel v imenu Hitlerja stranke in nemškega naroda pokojniku zadnje pozdrave. Po končanih pogrebni obredih je spreved krenil iz nove kancerske palače proti pokopališču. Preden je spreved odšel iz palače, je skupina Italijanov pod vodstvom veleposlanika Alfierija stopila h krsti in po fašistično pozdravila pokojnikovo truplo.

Vis. komisar predseduje seji odbora mestnih podjetij

Ljubljana, 30. marca. Včeraj ob desetih je Visoki komisar sprejel v vladni palači podžupana dr. Tranchida, predsednika odbora mestnih podjetij, ki mu je predstavil članke odbora, in sicer: vsučiljske profesorje dr. Milana Vidmarja, inž. Feliksa Lobeta, dr. Samca ter inž. Kralja; g. Franca Jančigaja, glavnega magistratnega tajnika; inž. Bartla, glavnega ravnatelja združenih podjetij ter obenem ravnatelja plinarne; inženirja Sonca, ravnatelja mestne elektrarne; inž. Kav-

čiča od vodovoda ter inž. Zenka od cestne železnice. Dr. Tranchida je izpregovoril kratak pozdrav ter zagotovil voljo po delu, ki navdihuje vse članke odbora. Ekse. Grazioli je vrnil pozdrav, nato pojasnil naloge, ki so članom odbora zaupane na res delikatnem in važnem področju ter rekel, da bodo gotovo svoje naloge izpolnili. Visoki komisar je nato proučil razna vprašanja, ki se nanašajo na različna podjetja in o katerih so poročali člani.

Poslovanje zdravstvene avtokolone

Visoki Komisarjat za Ljubljansko pokrajino obvešča občinstvo, da bo poslovala sanitetna avtokolona brezplačno v Ljubljani v zavodu Lichten- turn, Ambrožev trg, v dnevih: 1., 2., 3., 10., 17. in 24. aprila.

Sprememba uradnih ur

Od 1. aprila dalje so uradne ure ob delavnikih za urade Visokega komisarjata in drugih pokrajinskih uradov od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 18.30, razen ob sobotah, ko so uradne ure od 8.30 do 13. Ob sobotnih popoldnevih in ob nedeljah ni uradovanja.

Izjema velja za posebne službe, za katere je v veljavi poseben urnik.

Nič ni spremenjeno kar se tiče prazničnih dni, ob katerih uradi ne delajo.

S štajerskega

† Kaplan Čater Anton. V nedeljo, 21. marca, je bil v St. Juriju ob juž. žel. pokopan preč. gospod Čater Anton, ki je po dolgem trpljenju preiščen umrl pri svojih starših v 46. letu starosti. Služboval je kot kaplan v Kamnici pri Mariboru in v Sv. Križu pri Rogški Slatini. Bog mu bodi plačnik!

† Dr. Miroslav Škof. Iz Rajhenburga je došla nepričakovana žalostna novica, da je umrl 12. marca v krški bolnišnici po kratki bolezni gospod Dr. Miroslav Škof, okrajni zdravnik v Rajhenburgu. Požrtivovalnega, priljubljenega in uglednega zdravnika, dobrotnika bolnikov in revežev ohranimo v najlepšem spominu.

Pomoč za tuberkulozne je bila z odredbo šefa civilne uprave raztegnjena tudi na Spodnje Štajersko.

Posebne znanke je izdala nemška pošta uprava za dan zaobljube mladine. Prodajali jih bodo od 26. marca do 15. maja vsi večji poštni uradi. Znamka bo zelena za 6 + 4 pfenige in je bila tiskana v državni tiskarni na Dunaju.

Smrt dveh otrok. O tragični smrti dveh otrok poročajo iz St. Lamberta: Dne 25. t. m. proti večeru sta se na nekem stopnišču igrala 13 letni Hubert Felner in 9 letna Hildegarda Hilbergerjeva. Splazila sta se pod nasip, ki pa se je ne-nadno podrl in pokopal oba otroke. Siromaka sta izdihnila, 6 letna Marija Hilbergerjeva se je pa rešila s praskami. Mala ponesrečenca so pokopali ob veliki udeležbi prebivalstva.

Obdelava zemlje na celjskem mestnem področju je obvezna, kakor v vseh drugih mestih. Lastniki parcel, ki ne morejo sami obdelati zemljišča, ga morajo oddati v najem ali pa sporočiti županu, da on določi obdelovalce. Parele, ki se ne izkoristijo, bodo z zaplombo dodeljene obdelovalcem. Vse neobdelane kose zemlje je treba takoj prijaviti.

RAZSTAVO

sodobne slovenske knjige priredi v svojih prostorih Pred škoftjo 5

Ljudska knjigarna v nedeljo dne 4. aprila

Razstava bo odprta od 9 dopoldne do 5 popoldne.

Ob 11. uri bo o najnovejših slovenskih knjigah govoril ured. dr. Tine Debeljak. Nato bodo iz svojih del recitali sledeči avtorji:

Jože Dulor (pesmi).
Janez Jalen (odlomki iz II. dela Bobrov).
Jože Krivec (iz knj. ge. Dom med goricami).
Stanko Kociper (iz romana Goricanec).
Severin Šali (pesmi).

Ker bo to res lep in kulturno pomemben dogodek, prisrčno vabimo vse ljubitelje lepe knjige in slovenske besede.

Ljudska knjigarna v Ljubljani
Pred škoftjo 5

Razpust akademskih domov

»Službeni list« objavlja odredbo, po kateri se razpuščajo Cirilov in Jegličev akademski dom ter Dom visokošolk. Imovina društva preide na Vseučilišna pomoč. Razpuščeni sta tudi vodstvi Akademskega doma in Akademskega kolegija. Na čelu obema je postavljen izredni komisar, inž. Carra, ki je tudi nadzornik Oražnovega doma.

Župni arhiv v Dolenji vasi ohranjen

K poročilu k dogodkom v Dolenji vasi pri Ribnici dodajamo: Pri napadu so partizani vdrl v župnišče, kjer so, kakor smo že poročali, pokradli ves živež, uničili nekaj cerkvenih parlamentov in odnesli vse cerkvene sveče, vlomili v župni arhiv, katerega pa niso zažgali. Cerkev se niso lotili.

Iz Cerknice

Težka nesreča. V sredo popoldne se je v Podskrajniku pri Cerknici zgodila težka nesreča, ki bo lahko usodna za dva ponesrečenca. Tekavčeva iz Begunj je peljala na Rakek svojo sestro. Nazaj grede pa je prišel na voz še 10 letni Namretov fantek z Rakeka, ki je bil namenjen v Dolenjo vas po mleko. Seveda je hotel izkoristiti dano priliko, pa je prisedel na voz. Pri poti, ki vodi od glavne ceste v Zelše, pa se je konj iz neznanega vzroka splašil. Tekavčeva ga seveda ni mogla zadržati. Konj je vlekel voz, z njim zadel ob telegrafski drog in prevrnil zadnji del. Namretov fantek je prišel pod voz in ga je nekaj metrov vlekel naprej. Prav tako je pod voz padla Tekavčeva. Oba ponesrečenca sta s hudimi ranami nezavestna obležala, medtem ko je konj vlekel prevrni voz proti Podskrajniku. Kmalu nato so prišli mimo vojači, ki so oba ponesrečenca prepeljali v Cerknico, nakar ju je reševalni avto odpeljal v bolnišnico v Logatec. Jako težke in nevarne poškodbe po vsem telesu je dobil predvsem Namretov fantek in je le malo upanja, da bi ostal živ.

Ptičja hvala. Pravijo, da je dandanes hvaležnosti prav malo. To sicer ni samo beseda, ampak je na žalost golo dejstvo. Pri naslednjem primeru bi se lahko marsikdo »speglale«. Lani je kosji parček gnezdil v plotu Smukovega vrta. Ker je vrt prav med hišami, je že to samo po sebi zanimivo. Seveda so otroci kaj kmalu gnezdo zagledali in so hoteli samice v gnezdu delati z obiskom zabavo. Toda oko Smukovega očeta je skrbno čuvalo nad gnezdom in kasneje nad mladim zarodom. Samec je gotovo to opazil in v znak hvaležnosti pel vsako jutro, čim se je pojavila jutranja zarja, zapel pa je tudi zvečer, čim je sonce zašlo. Pel je vse do trdne noči. V jeseni sta stara dva in mladi rod izginili. Kako pa smo bili veseli, ko je prejšnji teden zopet zapel kos na svojem starem mestu. Poje zjutraj, poje zvečer, vedno lepše. Tudi samica se je že pojavila in že menda išče primeren prostor, kjer bi mlademu zarodu spletla mehko posteljico. Gotovo bo tudi letos oko Smukovega očeta zvesto bdelo nad mladim zarodom. In kako bo lepo, če se bo enkrat pojavil zbor kosov, ki bodo s petjem izkazovali človeku hvalo, Bogu pa čast.

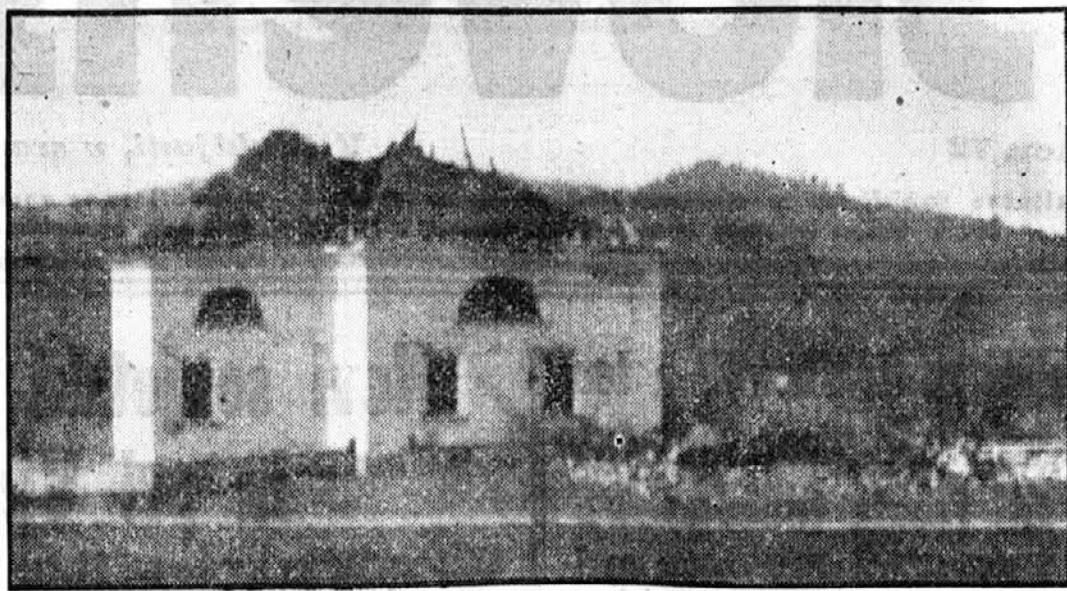
Jezero usiha. Zopet novost, katere je seveda krivo prelepo pomladansko vreme. Navadno je pričelo jezero usihati tja pod konec junija ali v začetku julija, letos pa se je premislilo in je izginilo rajši že te dni. V sredo je usahnil Vodnos, nekaj dni kasneje usahne vedno Rešeto in tako naprej. Seveda ni ob priliki usihanja manjkalo pridnih jezerskih ribičev, ki so domov odnesli nekaj prav lepih rib. Vendar tradicionalnega lova ni blo, ker je voda še prehladna.

Hermes: Mars

Zdi se, da poljski Mars kar ne more preboleti poraza, ki ga mu je šišensko moštvo prizadejalo pred 14 dnevi na hermežanskem stadionu. Od tedaj je bila nedelja vmes, v kateri so šiskarji dokazali, da niso kos rutiniranejšim Ljubljancem in Mars je gladko odpravil žilavo moštvo Tobačne tovarne. Pa sta se moštvi spet dogovorili za prijateljski nastop, da se poslednjič pred vstopom v prvenstveno kampanjo preizkusita svoje fante in postavita vse na svoje mesto. Prihodnja nedelja je zadnja pred začetkom domačega tekmovanja.

Začetek srečanja med Hermesom in Marsom bo ob pol 4 na hermežanskem stadionu.

Cerkev v Gaberju pri Dobrovi, ki so jo porušili partizani

Pravo poslanstvo OF se vedno bolj jasno kaže. Po tisočih umorih poštenih slovenskih ljudi, ki niso klonili komunizmu niti po najhujših mučenjih, je dala komunistična stranka povelje: ruši vse, kar nam ne služi, vse, kar ne služi komunizmu. Da je temu tako, potrjuje ogabna komunistična pisma in ustna propaganda, najbolj zgovorno pa pričajo o tem številni požgani kmečki domovi in kmečka gospodarstva. Komunistično vodstvo je dalo celo povelje za rušenje kulturnih spomenikov, prosvetnih domov, šol in cerkev.

Tako nam zgornja slika prikazuje cerkev v Gaberju pri Dobrovi, ki so jo partizani porušili po nalogu štaba dolomitskega odreda. Da so to dejanje izvršili namenoma in načrtno, vedo povedati ljudje iz tamkajšnje okolice, ki so videli partizane požigati cerkev. Ko cerkev ni hotela takoj goreti, so minirali stolp, da je padel čez travnik.

Kdo more še po teh dejanjih verjeti »katoliški skupini« v OF, da slovenski komunizem ne ogroža vere?

Izpitni za podpoveljnike skvader

V telovadnici zveznega poveljstva na Viktorja Emanuela III. cesti in na sedežu oddelka avangardističnih bataljonov v Vegovi ulici so bili izpitni za podpoveljnike skvader v Balili in pri avangardistih.

V obeh prostorih je predaval o razvoju dose- danjega dela zvezni podpoveljnik GILL-a.

Tečaja sta trajala tri mesece. Dala sta tečajnikom javno usmerjenost, ki jim omogoča, da morejo odlično izvajati poveljniško nalogo.

Podpoveljnik je čestitil voditeljem tečaja za uspešno in umno delo v dobi tečaja. Prav tako je pohvalil številne učence, ki so dosegli stopnjo podpoveljnikov.

Izpitni so se začeli in končali s pozdravom Kralju in Duceju.

Partizani umorili mater 16 otrok

Dne 15. marca ob 5 zjutraj so partizani umorili Frančiško Peček v vasi Svinsko v župniji St. Rupert na Dolenjskem, mater 16 otrok, od katerih je 14 živčih. Zadnjega, komaj tri meseca starega, je imela v naročju, ko so od- dali nanjo dva strela. Umrta je 26. marca v bolnišnici v Novem mestu.

Z Gorenjskega

V Šmartnem pod Šmarno goro je predaval okrožni šolski vodja Lilling o večni Nemčiji.

Kdo se mora prijaviti. Generalni pooblaščenec za delo je pojasnil kdo je dolžan prijaviti se za delovno službo. Kot dan za določitev starostne dobe je merodajen 29. januarja, ko je prijavna obveznost stopila v veljavo. Prijavna dolžnost se raztega tudi na vse bivše poljske in jugoslovanske državljane, ki so dne 14. aprila živeli na Spodnjem Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, čeprav nimajo nemškega državljanstva ali so ga s preklcem izgubili.

Iz zadružnega registra. V marcu je bila vpisana v zadružnem registru rajfajznovka v St. Vidu nad Ljubljano zadruga z neomejenim jamstvom. Kot načelnik je bil vpisan inž. Lorenz Maurer, župan v Vižmarjih, njegov namestnik je Albin Koman, kmetovalec v Vižmarjih. Člani uprave so dalje: Ivan Pipan, kmetovalec v Vižmarjih, Karl Erjavec, mizar v Brodu ob Savi in Ivan Zaleter, kmetovalec in lastnik žganjarne v Vižmarjih.

Poroka. V Ratečah sta se poročila Alojzij Erlih in Uršula Kerštajnova.

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM NAZNANJAMO ŽALOSTNO VEST,
DA JE DNE 27. MARCA 1943 UMRL V SANATORIJU V MERANU
GOSPOD

ING. FOLKE FRÖIER

TEHNIČNI RAVNATELJ

OHRANJEN MU BO ČASTEN SPOMINI

LJUBLJANA, 30. MARCA 1943.

RAVNATELJSTVO AKCIJSKE DRUŽBE ZA KEMIČNO INDUSTRIJO

Zamolčani Napoleon

Drugi dan je cesar neizmerno srečen sprejel na prestolu čestitke državnega zbora in državnega sveta ter v svojem odgovoru rekel: »Moj sin bo spočil svoje vzvišeno poslanstvo.« Pariz je plaval v sijaju. Dete je še v zibki dobilo veliki križ častne legije in železne krone. Ljudstvo je imelo brezplačne gledališke predstave in na večjih trgih jedaje in pijače. (To je bila zadnja ljudska veselica pod vladjo Napoleona I.) Marmont piše proti koncu štirinajste knjige svojih Spominov: »Cesarjev sin, ki so ga imeli za poročno miru in svetovnega reda ter za nekakšno državniško mavrico naroda, je bil kakor poklican, da bo srečni dedič mnogih kron, ki so mu jih poklanjali drugi, ter da bo sprejel žezlo vesolja. Poslej so bili tudi Napoleonovi sovražniki prepričani o varni prihodnosti cesarstva in napoleon- ske cesarske rodovine.«

Dne 9. junija so v notre-damski stolnici dopolnili slovesni obred krsta v prisotnosti dvajsetih kardinalov, dve sto prelatov, državnega zbora, zakonodajne skupščine in predstavnikov skoraj vseh evropskih držav. Ob koncu krstnega obreda so dete imenovali za rim- skega kralja. In treba ga je bilo tako tudi klicati. Kakor omenja neki življenjepisec, »Napoleon ni našel drugega imena, ki bi bilo vred- nejše od tega prastarega gospodarja sveta, da bi krasilo dediča nje- gove moččnosti.«

Ob koncu vsega obreda je Napoleon dvignil sina v višino svoje glave in ga zareč od sreče pokazal navzočim kakor poročno slavne prihodnosti, drugega francoskega cesarja in največjega med zemskimi vladarji.

Gospa Montesquieu, »vzgojiteljica sinu Francije«, je dobila po- velje, naj vsako jutro med zajtrkom prinese malega Napoleona k ce-

sarjevi mizi. Ta ga je tedaj jemal v naročje, se igral z njim, mu opasoval svoj meč in mu posajal svoj klobuk... ob svojem otroku je postal otročji.

Včasih se mu je zazdelo, pa je obdal svojega otroka s svojo oblastjo — in marsikak duhovitež se je okoristil s to cesarjevo slabostjo. Gospa Durandova na primer pripoveduje, da je neki priselbenž naslovil svojo prošnjo »njegovemu Veličanstvu rimskemu kralju«. Cesar se je povedel k otrokovi zibki in zahteval, naj prosilec na glas prebere svojo prošnjo. Potem je vprašal: »No, kaj je torej odgovoril rimski kralj?« »Veličanstvo«, je odgovoril oni, »Njegovo Veličanstvo ni nič odgovorilo.« »Prav«, je končal cesar, »kdor molči, se strinja.« In oni človek je dobil, kar je želel.

Kako neznanska, še več, kako pravljici in nepredstavitljiva mo- gočnost bi morala po človeškem sklepanju nekoč doleteti malega Napoleona, rimskega kralja! Toda »človek obrača, Bog obrne«. Ta sin je namesto največjega cesarstva na svetu dobil majhno sobo; in ravno Napoleonovemu sinu, rimskemu kralju, se je dogodilo isto, če- sar se je Napoleon najbolj bal in kar je imenoval »najžalostnejšo usodo zgodovine«. Dne 8. februarja 1814 je namreč pisal svojemu bratu: »Rajši bi imel, da bi mojega sina obesili, kakor da bi gledal, kako ga vzgajajo na Dunaju kakor avstrijskega kneza.« In dne 16. marca istega leta je še enkrat pisal istemu Giuseppeju: »Zmerom imej pred očmi, da bi rajši imel svojega sina na dnu Seine kakor pa v rokah svojih sovražnikov. Zmerom sem imel Astianatovo usodo pri Grkih za najžalostnejšo usodo vse zgodovine.« In prav taka je bila usoda njegovega sinu: vzgajali so ga kot kneza sovražne Avstrije v avstrijskem duhu; »reichstadtski vojvoda« je postal schönbrunski ujetnik; padel je v krepilje kneza Metternicha, največjega Napoleo- novega sovražnika, ki mu je sovražil mladiko in nalašč zanemarjal telesno, duševno in duhovno vzgojo, da ne bi ne- kega dne postal nevaren; pustil ga je lenariti, nikoli ga niso silili, da bi se resno zavzel za učenje ali za delo, dajali so mu celo pri- ložnost, da se je predal užitkom. Medtem ko je njegov oče hotel napraviti iz njega poglavarja najstrašnejše vojske na svetu, ta ni mogel nikoli napraviti drugega, kakor da se je igral z lesenimi vo-

jački, dokler ga ni njegov ded po materi imenoval za častnega pol- kovnika madžarske pehotne stotnije. Ta stotnija je nosila ime Gu- stava Wase, švedskega kraljevskega prestolonaslednika. Toda tudi to je bila samo navidezna čast, ki jo lahko omenjamo samo med igračkami. Mladeniča so zmerom slepili in goljufali; nikoli niso pu- stili k njemu pravega prijatelja. Prokescha, ki ga je imel zares rad, so odstranili in mu namesto tega dodelili lažne prijatelje, vohune in posrednike, ki naj bi opazovali in poročali tudi njegove skrivnosti in njegove skrivne želje. Niti njegova mati se ni zanimala zanj. Revček je pravil, da vse njegovo življenje ni drugega kot njegovo rojstvo in njegova smrt.

Ko se je Napoleon že vdal, da ne bo doživel časa, ko bi se iz- boljšalo njegovo življenje, je vendar še nadalje deloval »korist svo- jega sinu; leta 1820 je narekoval ustavni načrt, kateremu je pri- hodnje leto dodal še posebne nasvete za svojega sina. In malo pred smrtjo je, kakor je znano, ponovno ukazal, naj preiščejo njegovo truplo, da bodo zdravniki lahko ugotovili, če je mogoče rešiti nje- govega sina njegove bolezni ali mu vsaj podaljšati življenje. Toda ta toliko zaželeni sin je umrl za jetiko dne 22. julija 1832 v eno- indvajsetem letu po dolgem trpljenju in v velikih bolečinah kot avstrijski ujetnik, ne da bi mogel vsaj enkrat še videti meje nekda- njega cesarstva svojega očeta.

In »rimski kralj« je umrl v istem mestu, v istem schönbrunskem dvorcu, celo v isti sobi, v kateri je njegov zmagovalni oče s svojo odredbo uničil postavno rimsko kraljestvo, papeško državo. Mladi dvorni služabnik, ki jih je odprl njegovemu zmagovalnemu očetu Na- poleonu. »Prežalostna smrt ga je ugrabila,« značilno govori nagrobni napis na njegovi grobnici. Chateaubriand piše: »Po Napoleonovem sinu ni ostalo nič drugega kakor otožen valček, ki ga je zložil v Schönbrunn in so ga igrali po pariških ulicah na lajno pred nje- govim očetom.« Danes niti tega ne igrajo več: svet ne ve nič več zanj.

DRVARKA MARIJA

TOMAŽIČ JOŽE

BERANEK JOŽE

61.

Ubog pastirček steče razširjenih ročic k Drvarki Mariji; ona pa ga vesela objame, sede na štor sredi planinskega pašnika, ga vzame v naročje, poboža ga po očkah, ustih in ušesih, milo mu govorec:

»Moji siromaček, norček ubogi, ki poznaš le štiri besede: oče, mati, drvarka, Marija. Prvih dveh, tako sladkih besed, ne moreš reči nikomur, drugi dve pa le tvoji stari skrbnici in meni. Na tem božjem svetu je pa še toliko stvari in reči, ki jih še ne poznaš, ne pojmuješ; ne veš jim niti imena!»

Pastirček zdaj pokaže na pasočo se drobnico:

»Ovce in jagnjčiče!»

»Da, bele so in črne, dobre in zlobne, nagajive. Ti pa moraš ostati vedno kot bel, lep jagnjček!»

62.

Trdoglavi pastirček je zdaj z lahkoto ponavljal vse nove besede za svojo materjo Drvarko Marijo in si jih zapomnil. Sveta učiteljica mu je pokazala zeleno planino:

»Poglej, sinko moj, te smreke in hojke, ki so leto in dan vedno zelene!»

»Nad planinami in pašniki, nad ovčjim tropom in nama pa je modro nebo z belimi oblaki in z zlatim soncem!» mu je Marija pokazala z desnico.

»Modro nebo, zlato sonce, beli oblaki nad zeleno planino in nami!»

»Tudi tvoje oči so modre, ker se v njih ogleduje nebo, sta kot dve zvezdici!»

Pastirček se ji zazre v mile oči in pravi:

»Drvarka Marija, tudi ti imaš v svojih očeh modro nebo; sta kot dve zvezdici!»

Partizan dr. Kanoni obsojen na 30 let ječe

Kot šef umobolnice na Studencu je vodil tudi partizansko gnezdo in je spravljal morilce v Ljubljano in iz nje

Ljubljana, 31. marca.

Vojaske vojnno sodišče Vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil »Slovenija-Dalmacija« — oddelek Ljubljana — je v ponedeljek, 29. t. m., vodil celodnevno pravno o kazenski zadevi, v katero je bil med drugimi kot glavni obtoženec zapleten šef-primarij umobolnice na Studencu dr. Ivan Kanoni, rojen 24. februarja 1904 v Vordnerbergu (Nemčija), stanujoč na Studencu št. 22. Razen obtoženca dr. Kanonija je bilo obtoženih raznih zločinov podpiranja partizanstva še 12 drugih oseb. Od vseh 13 obtožencev so bili pri razpravi navzoči 4 obtoženci, proti ostalim se je razprava vodila v njih odsotnosti ter so bili naposled obsojeni. Dr. Kanoni je bil v glavnem obtožen, da je organiziral, vodil in podpiral v vevškem sektorju OF komunistične partizane.

Na razpravi je obtoženec dr. Ivan Kanoni zanimal glavno krivdo, skušal je navajati razne razbremenilne okolnosti. V svoji obrambi se je naposled oprijel zadnjega izgovora, ki je običajen težkim obtožencem, da ni za svoja dejanja povsem prišteviti, da je duševno defektan in zato kazensko ne popolnoma odgovoren.

Razprava, ki je bila v nekdanji veliki porotni dvorani in javna, se je začela v ponedeljek ob 9 dopoldne, je bila ob 13 prekinjena ter se je nadaljevala popoldne ob 16 do poznega večera. Po končanem dokaznem postopanju, po temeljitih govorih vojaškega tožila in govorih obrambe je vojaško vojnno sodišče izreklo sodbo, s katero je bil dr. Ivan Kanoni obsojen zaradi komunistične propagande na 30 let ječe. Ostali obtoženci so bili obsojeni na primerno kazen, in sicer strežaj Ivan Hribar, ki je v begstvu, na 30 let ječe, osem, tudi v begstvu se nahajajočih obtožencev, na 24 let ječe, dva obtožena na 3 leta in eden

na 8 let. Zadnji trije so bili navzoči pri razpravi. Ta razprava je v bistvenih točkah pokazala, da je bila umobolnica na Studencu pri Ljubljani središče komunistične akcije za vzhodni del mesta in okolice. Najbolj žalostno je, da so partije izrabljali v svoje podlo udejstvovanje ta humanitarni zavod in zapletli v svoje mreže tudi zavodovega šefa in uslužbenca. S tem seveda ne opravičujemo njihove krivde — kajti inteligentnim zdravnikom človek ne more pripisati nepriljubljenosti, ko so po vseh dogodkih v naši pokrajini izpregledali celo mnogi zakrknjeni simpatizerji proslule OF. Nasprotno, vse to jih še bolj obtožuje, kajti sodelovali so z morilsko OF in tako tudi prispevali h grozotam, ki jih je prestalo naše ljudstvo.

Šport

Hermes razpisuje zaključni table-tenis turnir

Športna sekcija Hermesa razpisuje za 3. in 4. april zaključni turnir v namiznem tenisu s sledečimi disciplinami:

1. Moštva: prijavijo se lahko klubi kakor tudi neklubska moštva. Prijavnina 15 lir; dve nagradi. Igra se po Davis-cup sistemu.

2. Gospodje poedinci kategorije A: pravico sodelovanja imajo vsi verificirani igralci. Štiri nagrade. Prijavnina 5 lir.

3. Gospodje poedinci kategorije B: pravico imajo vsi doslej na turnirjih neplasirani veri-

ficirani kakor tudi neverificirani igralci. Prijavnina 5 lir. Kdor se prijavi za kategorijo A in B, plača 8 lir. Štiri nagrade.

4. Dame posamezno: pravico sodelovanja imajo vse verificirane in neverificirane. Dve nagradi. Prijavnina 5 lir.

5. Juniorja kategorije A: pravico imajo vsi verificirani in neverificirani juniorji. Štiri nagrade. Prijavnina 5 lir.

6. Juniorji kategorije B: pravico sodelovanja imajo vsi juniorji, ki se v zadnjih 4 turnirjih niso plasirali v finale. (Juniorji A in B 7 lir). Dve nagradi.

7. Gospodje v dvojce: Prijavnina 8 lir za par. Dve nagradi.

8. Gospodje in dame v dvojce: Prijavnina 8 lir za par. Dve nagradi.

Vsak igrač mora igrati v najmanj dveh različnih kategorijah.

Igra se le z »Olympia« žogicami.

Ves igre se igrajo na »best of three«.

Prijavnice sprejema vodstvo turnirja z dnem 31. marca. Vsak igrač, ki se prijavi, lahko posebej in trenira v Hermesovi dvorani do pričetka turnirja ko plača prijavnino.

Igra se: moštva v soboto s pričetkom ob 14, gospodje A in B v nedeljo s pričetkom ob 8, dame v nedeljo s pričetkom ob 10, ostale kategorije v nedeljo po vrstnem redu: gospodje v dvojce, gospodje in dame v dvojce, juniorji A in B kategorije.

Turnirsko vodstvo si dovoljuje morebitne spremembe.

Protestna taksa znaša 20 lir ter jo dobi vlagatelj v primeru ugodne rešitve protesta vrnjeno. Proteste je vlagati najkasneje pol ure po igri.

Mladika : Tobačna tovarna

Prihodnjo nedeljo bo znanje na zelenem polju odločilo, kdo od obeh kandidatov, Mladika in Tobačne tovarne, bo prišel v družbo najboljših treh ljubljanskih klubov, ki so do-

nišnico, kjer se je hotel malo pominiti z zaprtim Balderjem.

»Jaz nimam niti najmanjšega pojma o kakem otroku in igračkah?« je dejal zlovoljno. »In če je Johnson kaj o tem govoril, potem laže, da se kar kadi,« je rekel Balder trmoglav.

»Jaz se nočem nič izjavljati o Maitlandu in o kakih zvezah z njim. Jaz sem žrtve policijskega preganjanja in zahtevam, da me takoj izpustite iz zaporov! Zahtevam od vas, da mi dokažete tudi najmanjšo kaznivo dejanje. Kaznivo pa menda ni, če človek živi kot gentlemen?«

»Imate morda kako sporočilo, ki naj bi ga nesel vaši ljubi gospe spregovorili oziroma vašim ljubim sedmerim otročičkom?« ga je vprašal zbadljivo. Zlovoljne jetnikove poteze so bile na mah milejšje.

»Ne,« je rekel. »Za te bo skrbel gospod Elk.«

Kmalu po tem dvogovoru, nekako uro, preden se sestane visoko sodišče, je bila proti Balderju sestavljena obtožnica. Izdano je bilo zaporno povelje in v varnem policijskem spremstvu so Balderja odpeljali v Pentoville, kraj mračnega imena.

V tretji noči po tem, ko so prepečljali jetnika Balderja v jetnišnico v Pentoville, je doživel jetniški paznik kaj čuden doživljaj. Bil je precej mlad, lepe zunanosti ter je stanoval pri svoji odvodni materi nedaleč od Pentovillea. Njegova navada je bila, da je odhajal po službi z avtobusom,

da bi čimprej prišel domov. Ravno ko je hotel izstopiti iz avtobusa blizu hiše, kjer je stanoval, je pred njim izstopila iz avtobusa tudi neka mlada dama, se spotaknila in padla. Priskočil je z namenom, da ji pomaga. Bila je mlada, lepa, elegantna. Varno jo je peljal na hodnik.

»Nič hudega se mi ni pripetilo,« je rekla smeje, toda v njenem obrazu se je zrcalila bolečina. »Neumno je bilo od mene, da sem se vozila z avtobusom. Obiskala sem bolno služkinjo. Ali ste tako prijazni in pokličete kak avtoizvošček.«

Poklical je mimo vozeči avto. »Če bi le koga srečala, ki ga poznam. Tako nerada bi se sama peljala domov! Tako se bojim, da ne padem v omedlevo!«

»Če nimate nič proti temu, bi vas jaz lahko spremljal,« je dejal paznik. »Res, prav rad vas spremlim domov.« Dolg pogled hvalečnosti in veselja je šnil iz njenih oči. Sprejela je njegovo ponudbo in se zahvalila za njegovo prijaznost ter obzkušujoč, da mora zaradi nje izgubljati čas.

Stanovala je v zelo lepem stanovanju. Paznik, ki jo je spremljal, je mislil, da doslej še nikdar ni videl lepše dame in tako lepega stanovanja. In v tem je imel seveda mož prav. Rad bi pogledal, kako in kje se je poškodovala, toda dejala mu je, da se počuti že mnogo bolje. Prav zdaj je tudi njena sobarica vstopila v sobo.

Ljubljana

Koledar

Sreda, 31. sušca: Gvidon, opat; Modest Krški, škof; Balbina, devica.

Četrtek, 1. aprila: Venancij, škof in mučenec; Hugon, škof; Teodora, mučenica.

Obvestila

Violinski virtuozi G. Ciampi bo prvič koncertiral v Ljubljani v ponedeljek, 5. aprila. Na sporedu bo imel dela naslednjih skladateljev: Vivaldi, Bach, Beethoven, Principe, Chopin, Scarlatti in Paganini. Posebno opozarjamo, da je na sporedu znamenita Beethovnova Kreutzerjeva sonata. Umetnika bo spremljal na klavirju pianist Franko Verganti. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani. Začetek ob pol 7 zvečer. Podrobnosti sledijo, danes pa že opozarjamo na prvovrstni umetniški užitek, ki ga nam bo nudil koncert violinskega umetnika. Predprodaja v Knjigarni Glasbene Matice.

Gg. trgovcem in gostilničarjem. Na Starem trgu 7. II. nadstropje, so bile trem članom družine Ravljan ukradene živilske nakaznice za mesec april. Gg. trgovci in gostilničarji so vljudo naprošeni, da te nakaznice, če jim pridejo v roke, vrnejo imenovani družini.

Razstavo sodobne slovenske knjige priredi v svoji prodajalnici, Pred škofijo št. 5, LJUDSKA KNJIGARNA v nedeljo, dne 4. aprila. Razstava bo odprta od 9 do 17. — Ob 11 bo o najnovejših slovenskih knjigah govoril urednik dr. Tine Debeljak. Nato bodo iz svojih del recitali sledeči avtorji: Jože Dular (pesmi), Janez Jalen (odlomki iz II. knjige »Bobri«), Jože Krivec (iz knjige Dom med goricami), Stanko Kocipec (iz romana Goricanec), Severin Šali (pesmi). — Ker bo to res lep in kulturno pomemben dogodek, prisrčno vabimo vse ljubitelje lepe knjige. — LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI — Pred škofijo 5.

»Zmaga lučie, misterij, spisal Milan Skrblnšek. Predstava bo v nedeljo ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Zanimanje za to krstno predstavo je veliko, zato si priskrbite vstopnice pravočasno v predprodaji od četrta dalje v trgovini Šiligoj.

Vsa velika kmetova ljubezen do zemlje, ki je osnovni motiv Velikonjeve igre: »Višarska polenac«, pa je včasih tudi vir sovraštva in strasti. Vsak boj pa utihne v njenem poslednjem objemu, ki s svojo nespremenljivostjo dviga dušo od zemlje k njenemu Stvarniku. »Višarska polenac« uprizarji v nedeljo ob pol 6 Rokodelski oder.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sreda, 31. marca, ob 17.30: »Mirandolina«. — Red A.

Četrtek, 1. aprila, ob 17.30: »Prava ljubezen«. Red Četrtek.

Petek, 2. aprila, ob 15: »Kralj na Betajnovi«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera:

Sreda, 31. marca, ob 17: »Evgenij Onjegin«. Red Sreda.

Četrtek, 1. aprila, ob 17: »Thais«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Petek, 2. aprila, ob 17: »Zemlja smehljajca«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 4. aprila ob pol 6 popoldne: »Višarska polenac«. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo dopoldne od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni Petrarkova 12-1.

Brezove metle dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29.

Filzlove prekle dobite pri Gospodarski zvezi v skladiščih v Maistrovi ul. 10.

Najdena je bila rjava denarnica v Ilirski ulici. V njej je ključ in nekaj denarja. Naslov v upravi »Slovenskega doma«.

ločeni za prvi razred prvenstvenih tekem, ki se bodo začele 11. aprila.

Oba kandidata se že nekaj nedelj vestno pripravljata, tako da imata zdaj svoje vrste urejene, fante kot treba, kondicije in znanja dovolj. Če se na kratko ozremo na pripravljene tekme zadnjih nedelj, ne moremo prav za prav točno reči, ali ima Mladika ali Tobačna tovarna boljše moštvo in zaradi tega je odveč vsako uganjati o nedeljskem uspehu enega ali drugega. Oba kluba sta v dosedanjih prijateljskih tekmah z ostalimi domačimi klubi zapišala nekaj častnih rezultatov, nekaj pa tudi grenkih porazov. Po vsem, kar vemo v klubih in kar smo videli na zelenem polju, lahko rečemo le to, da bo nedeljsko srečanje ogorčena borba med obema nasprotnikoma. Zanimiva kvalifikacijska tekma bo prihodnjo nedeljo na igrišču SK Ljubljane ob pol 4.

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

»Maitlandova zgodba je ta — v kolikor je sploh kaj mogoče izvedeti od njega —, da je prišel v dvorec k sedmim hišam na Balderjevo povabilo. »Kaj morete pak narediti, če vas policija kliče na dogovor?« mi je dejal in na to vprašanje mi je bilo težko odgovoriti.

»Toda nobenega dvoma ni, da je obiskal Balderja v zadevi, ki se je tika policije. Še manj pa je dvom, da bi bil ta možak v zvezi z žabarji!«

»Maitland je zelo star, pa strahopeten človek. Menil sem, da se bo pogreznil naravnost v zemljo, ko sem mu omenil, da je Balder aretiran. Skoraj v nezavest je padel.«

»Za to sledijo se plačalo itil,« je rekel Elk zamišljeno. »Dal sem poklicati Johnsona. Prav za prav bi možak že moral biti tukaj. Bil bi dobra priča in ne bilo bi slabo, če bi oba soočili.«

Filozof je prišel šele čez pol ure v pisarno.

»Gospod Elk vam bo nekaj povedal, kar pa bo šele čez par dni prišlo v javnost,« je rekel Dick. »Elkov najbližji uradnik je bil aretiran in zaprt zaradi dokaza, da je žabar!«

Johnsonu je bilo treba razložiti, kdo je Balder, in Dick mu je poročal

o obisku starega Maitlanda v dvoru pri sedmih hišah. Johnson je kimal. »Nikoli nisem slišal, da bi imel Maitland prijatelja s tem imenom,« je rekel. »Balder? Ne, tega imena še nisem nikoli slišal!«

»On se je imenoval tudi Collet-Banson,« je dejal Dick.

»Da, tega pa poznam zelo dobro! Ta je tudi večkrat obiskal Maitlanda v njegovem uradu in to navadno zelo pozno zvečer. Maitland je namreč delal v svojem uradu trikrat tedensko celo noč, potem ko so že vsi uradniki odšli domov,« je rekel Johnson. »Da, da, to je bil velik, lep človek, star nekako štirideset let.«

»Točno,« je dejal Dick. »On ima hišo v bližini Windsorja.«

»Da. To vem, čeprav še nikoli nisem bil tam. Znano pa mi je, ker sem oddal nekatera pisma na ta naslov.«

»Kakšne kupčije pa je imel Collet-Banson s stariim Maitlandom?«

»Tega nisem mogel nikoli izvahiti. Vedno sem mislil, da je njegov agent, ki ponuja posestva napredaj, kajti le take vrste agentje so smeli priti k njemu. Spominjam se tudi, da je bilo dete cel teden pri njem.«

»Hm, dete iz Maitlandovega stanovanja,« ga je vprašal Elk.

55

Gospod Johnson je pritrjujoče prikimal.

»Ali veste, v kakem odnosu sta si gospod Maitland in ono dete iz njegovega stanovanja?«

»Ne, tega tudi ne vem. Spominjam pa se, da je bilo dete pri Collet-Bansonu, ker sem mu moral na Colletovo stanovanje poslati igrače, ki jih je naročil za otroka gospod Maitland. To je bilo tistega dne, ko je gospod Maitland naredil svojo oporoko, tako nekako pred letom in pol. Tega se prav dobro spominjam že zaradi tega, ker me ni gospod Maitland prosil, da sopodpišem oporoko, temveč je za to poklical dva druga uslužbenca, ki sta to storila. Bil sem užaljen, da ni za to mene prosil, saj sem bil v drugih stvareh njegov največji zaupnik in svetovalec. Take žalitve, čeprav majhne, so me vedno zelo bolele,« je dodal.

»Ali je bila oporoka podpisana v otrokovo korist?« Johnson je odkimal. »Obrnjen proti Elku — Dick ni ves ta čas spregovoril besedice — je dejal: »O tej zadevi ni spregovoril z menoj nikdar niti besedice! Niti odvetnika ni hotel, da bi se z njim posvetoval. Rekel mi je, da je povzel zakonsko obliko oporoke po neki knjigi.«

Dick je vstal s sedeža. »Najlepše se vam zahvaljujem za vašo zanimivo izjavo, gospod Johnson,« je dejal, spremljaje filzofa k vratom.

Naslednjega jutra se je podal v jet-

Kaj je zapisal »Times« o begunskih vladah

Kje si bolj žele sodelovanja z Rusijo, v Angliji ali v Ameriki

Brezobzirnost, ki jo je pokazal londonski »Times« — piše agencija »La Correspondence« — v zvezi s potovanjem angleškega zunanjega ministra Edena v Washington, to se pravi njegova prevelika odkritost glede usmrtenosti angleške zunanje politike, je izzvala v Združenih ameriških državah pomisleke, ki ne dopuščajo nobenega dvoma o tem, kakšno stališče je zavzela ameriška Bela hiša do Evrope. Tako se na primer »New York Times« zagrizeni brani pred tem, kar je napisal londonski »Times«, ki je trdil, da je razpoloženje Združenih držav do Sovjetske Rusije manj prijazno kakor pa razpoloženje Velike Britanije do nje, nato pa zapisal dobesedno:

»Smatramo, da se londonski »Times« moti, če misli, da je v Združenih državah želja po sodelovanju s Sovjetsko Rusijo manj živa kakor pa v Veliki Britaniji. Zanima nas vprašanje, ali Rusija hoče sodelovati z nami.«

Iz tega se torej vidi, da Amerikanci na noben način nečejo zastajati za Angleži, kakad gre za prodajo Evrope boljševizmu.

Kako daleč so napredovali anglosaksonski načrti — poudarja dalje »La Correspondence« — se vidi tudi iz neke druge »Timesove« pripombe. Ta angleški list je silovito napadel evropske begunske vlade v Londonu ter zapisal med drugim

tole: »V mnogih primerih sedanjih begunskih vlad ne bi bilo mogoče smatrati niti za začasne vlade, zakaj gre za nekaj, kar je nastalo čisto po naključju. Zato te vlade nikakor ne zaslužijo, da bi jih smatrali za prave zastopnike njihovih dežel.« Poleg tega je »Times« tudi zapisal, da so te begunske vlade večkrat poskušale »kaliti« splošno evropsko varnost, kar je vse prej kakor v prid Angležem in Amerikancem.

Se jasneje pa se je izrazil nek članek v zadnji številki lista »New Statesman and Nation«. Ta vplivni periodični angleški list je prinesel članek, v katerem pravi med drugim: »V primeru, da zmagajo Sovjeti, ne bi bilo mogoče preprečiti, da se ustanovi rusko vplivno področje v vzhodni Evropi.«

Ti napadi na begunske vlade; napadi, ki se iz dneva v dan bolj množijo in ki se jih udeležuje celo britansko narodno predstavništvo, ki mu stoji na čelu lord Wedgwood, dokazujejo, kako se Angležem mudi, da bi se rešili sodelovanja z begunskimi vladami. Sikorsky, Beneš, Haakon in vsa ta družba bodo verjetno od sile presenečeni nad tem. Toda kljub govorom, posvetovanjem, sklepom in potovanjem v Washington ne bo mogoče preprečiti, da se njihove nade ne bi razblinile.

Japonski pomorski in letalski uspehi v zadnjem času

Tokio, 30. marca. s. Japonski glavni stan poroča, da je cesarsko pomorsko letalstvo pri nekem spopadu dne 28. marca s sovražnikovimi letalskimi letali, ki so bila na ogledniškem poletu nad »Zlatim zalivom« na Novi Gvineji, sestrelilo 19 nasprotnikovih letal. Skupine japonskih letal so poleg tega potopile tudi 8000-tonsko prevozno ladjo ter neko drugo 5000-tonsko, en rušilec in eno patrolno ladjo. Pri teh nastopih so se tri japonska letala prostovoljno vržla na nasprotnikove ladje. 29. marca so japonske ladje zapazile nasprotnikovo skupino nad otokom Atsuta (v otoški skupini Aleutov), sestavljeno iz dveh križark in več rušilcev, ki so križarili po teh vodah. Začele so jo zasle-

dovati, jo dohitele ter prizadevale hude poškodbe dvema križarkama in enemu rušilecu, ostale sovražnikove ladje pa so zapobile v beg proti vzhodu. Škoda, ki so jo utrpeli Japonci, je skrajno majhna. Japonsko pomorsko letalstvo je od 19. do 26. marca trikrat napadlo otok Kanton ter povzročilo zelo hudo škodo na sovražnikovih vojaških napravah, med drugim na vojašnici, na letališču ter na pristanih napravah. Vsa japonska letala so se nepoškodovano vrnila domov. Slednjim so štiri japonske pomorske in letalske enote potopile v dneh od 15. do 27. marca štiri nasprotnikove podmornice.

Razmerje med potopljenim in novo zgrajenim brodom 5:1

Rim, 30. marca. s. Od dneva, ko so japonska letala napadla Pearl Harbour, pa do konca marca 1943 so italijanske, nemške in japonske letalske ter pomorske sile uničile 2350 sovražnikovih trgovskih ladij s skupno 15 milijoni ton. Od teh so 1752 vojnih in trgovskih ladij z več ko 11 milijoni ton potopile nemške sile. Po ameriških poročilih pa so iz ladjedelnic Združenih držav od dneva napada na Pearl Harbour spustili v morje 321 trgovskih ladij s skupno 3.010.500 tonami. Tako je bilo torej uničenih 15 milijonov ton trgovskega brodom, na novo zgrajenih pa je bilo samo trgovskega ladjstva za tri milijone ton: tak je žalostni računski zaključek od slovitih havajskih »rdečih napredov«. Razmerje med ladjami, uničenimi po italijanskih, nemških in japonskih silah, pa med novo zgrajenimi ameriškim ladjem je torej 5 proti 1.

Angleške parniške družbe v hudih skrbih

Buenos Aires, 30. marca. s. Mesečnik »Spectator« piše o hudih pritožbah glede pomorskih izgub na letnem obnem zboru angleških družb Armatoriale ter Lampport and Holt Ltd. Predsednik društva Sir Philip Halvin je med drugim izjavil, da se nenavadno hude izgube brodom ne dajo več prikrivati. Zaradi njih so se dohodki močno skrčili. Stroški pa so silno narasli. Spustili so v morje dve novi ladji, toda izdatki za zgradnjo so poskočili na dvakratno vsoto, kakor so bili l. 1939. Vsaka od teh ladij je veljala 300 tisoč šterlingov.

Danski kronski zaklad so skrili na varnejše mesto

Kopenhagen, 30. marca. s. Dragoceni danski kronski zaklad so vzeli iz muzeja Roseborg, ki leži sredi prestolnice, ter ga skrili na varnejšem kraju. Kronski zaklad so prvič skrili v grobnico kraju kviljo v kraju Osoro, ko je septembra 1807 angleško brodom bombardiralo Kopenhagen. Leta 1814 so zaklad znova prenesli v muzej Roseborg, od koder so ga zdaj spet vzeli. Zaklad vsebuje krone, dragocene ovratnice, diamante, briljante, katerih stvarna vrednost, ne glede na zgodovinsko vrednost, znaša kakih 50 milijonov danskih kron.

Novo imenovana ministra v madžarski vladi

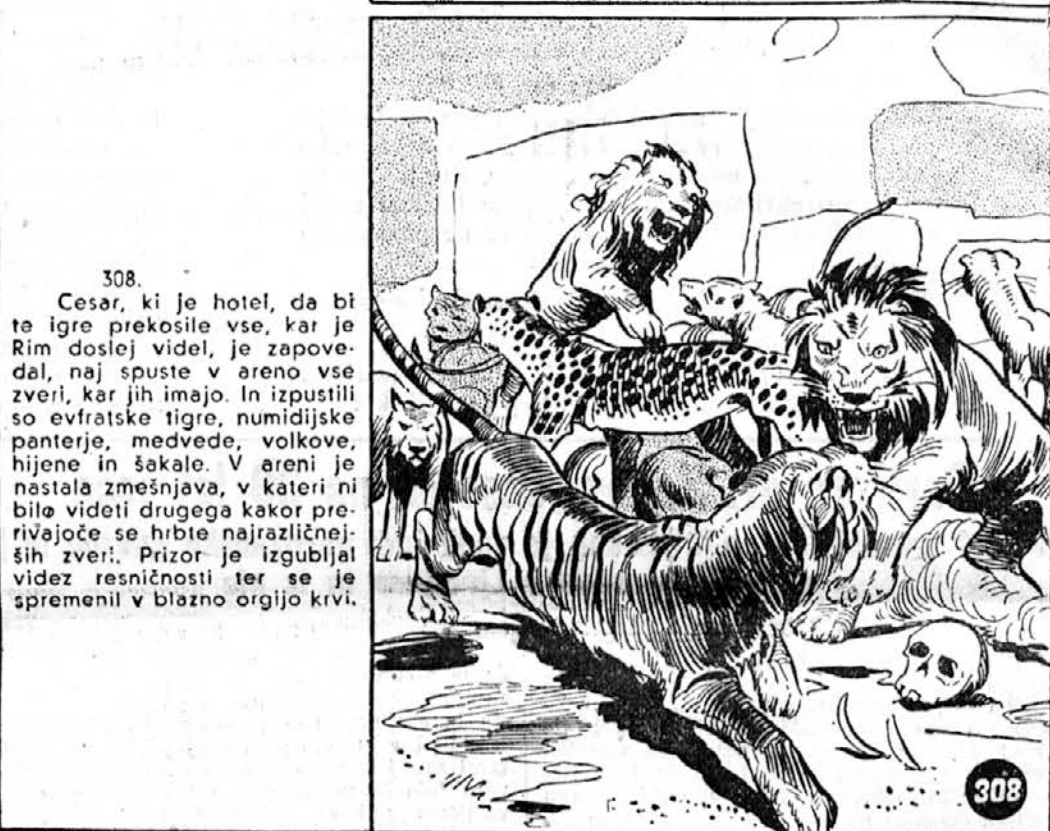
Budimpešta, 30. marca. s. Ker se je madžarska industrijska sila okrepila in trgovina še bolj razmahnila, je madžarska vlada ustanovila dve posebni ministri: ministrstvo za industrijo in ministrstvo za trgovino namesto dosedanjega edinega, ki je združevalo obe področji. Minister za trgovino in industrijo je Vargas je podal svojo ostavko, ki jo je državni regent sprejel. Imenoval je tehnika inženirja Gelo Bornerizzo, ki je bil že trgovinski in industrijski minister v Gombósevi vladi, za industrijskega ministra. Ta je bil doslej predsednik zavoda za organizacijo industrijskega dela ter tehnični ravnatelj vojne industrije. Novi minister je bivši bojevnik, ki je bil odlikovan za hrabrost. Trgovinsko ministrstvo pa je prevzel dosedanj podtajnik ministrskega predsedništva Franc Erindely, ki je v vladi že od leta 1939. Tudi ta je bivši bojevnik, ki je bil odlikovan za hrabrost. Minister Jožef Vargas je vodil trgovinsko ministrstvo več ko štiri leta in je v tem času rešil mnogo važnih industrijskih problemov ter madžarsko industrijo spravil do vrhunca. Nova ministra sta včeraj prisegla. Za danes je bil sklican ministrski svet.

Ameriške skrbi: ali naj pošiljajo živila ali orožje?

Buenos Aires, 30. marca. s. Iz Washingtona je prišlo poročilo, da namerava Roosevelt svojemu poljedelskemu ministru Wickartu dati docela novo nalogo. Proučil naj bi možnosti, kako bi se dali prehranjevalni problemi vseh štirih zaveznikov sil spraviti v sklad, ter kako naj se uredi oskrba za severno Afriko. Wickart naj bi se najprej odpravil v London, nato v Moskvo, potem pa v Alžir. V vseh teh mestih pa naj bi nabiral potrebne podatke. Namen tega potovanja pa naj bi bil ta, da bi se našla pot, po kateri bi se Amerika lahko znala svojih dolžnosti glede prehrane, ki jo mora pošiljati drugim, in da primerja njihove poljedelske možnosti s povečanimi potrebami v vojni tako v Veliki Britaniji, Rusiji kakor na Kitajskem. Roosevelt bi rad, da bi bile te države neodvisne od ameriških pridelkov. Amerika ne mara žrtvovati svojih pridelkov v korist zaveznikov. Vrh tega pa Roosevelt želi, naj bi ameriške ladje prevažale namesto živil rajši orožje, ker z dobavo orožja Amerika kupi mnogo večje dobičke kakor s pošiljanjem živil.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

Po daljšem bolehanju je umrl v cvetu mladosti naš iskreno ljubljani sin, brat, svak in stric, gospod

PETER DEBEVEC

zasebni uradnik

Pogreb dragega nam pokojnika bo jutri, v četrtek, dne 1. aprila 1943, ob 4 popoldne iz kapelice sv. Krištofa na Žalah na pokopališču k sv. Križu.

Blagoga pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin!

Ljubljana, 31. marca 1943.

Globoko žalujoča rodbina Debevec

TONE GLAVAN:

Zemlja je zadihala

IZVIRNI ROMAN

»Zdaj bom pa lahko vezal snope, zdaj, ko sem si privezal dušo.« Zavihal si je rokave, pljunil v roke in pričel. Ena, dve in snop je bil zvit...

»Priden bo,« je resno spregovorila Mana. »Takega bi se res ne branila k hiši. Za tri bi zalegel.«

Dekleta so kimala.

»Pa začnimo še me!« je predlagala Reza.

»Dajmo! V božjem imenu!« so dodale one in se dvignile.

Zapeli so srpi, sonce se je zasmajalo, ker se mu je dobro zdelo, priletele so čebelnice in jim delale kratek čas.

Boštjana ponoči ni bilo domov. Prikolovratil je šele dopoldne, ko je bila vsa vas v največjem zaletu dela. Doma ni bilo nikogar, razen očeta, ki se je sončil ob čebelnjaku.

»Kje si pa bil tako dolgo?« je naposled le pogrelo očeta, ki mu ni bilo všeč, da Boštjan meni nič tebi nič postopa brez dela in zapravlja v trgu denar.

»V trgu. Opravke sem imel.«

»Pa ne dva dni.«

»Mar me dva dni ni bilo? Zvečer sem šel in danes je jutro,« mu je takoj zabrusil in hotel iti. »Jo kaj pripravljenega zame?«

»Boš že videl. Če bi jaz kahal, bi vrgel v pomijek za prašiče,« ni mogel oče držati jezika.

»Hm,« se je sin namrnil. »Zato pa je tako. Vsak vleče na svojo stran. Vi tako, Matevž po svoje, hlapec in dekla pa spet drugače.«

Zato pa gre vse skupaj vragu naproti. Vi pa še zmeraj samo pridigate kakor tehan s kancelijo.

»Molči! Sem te mar tako učil?«

»Ze spet pridigate?«

»Le norčuj se! Dolgo se ne boš več.«

»No, no...« se je zlobobno nasmejal in uprl roke v boke, češ, povej še kaj stari, danes se mi prav ljubi poslušati tvoje čenče.

Oče pa je molčal in gledal čebelnice. Čez čas se je obrnil k sinu.

»Poslušaj, Boštjan, bodi vendar pameten! Matevž se bo zdaj ženil in jaz bom dal na pomlad gospodarstvo iz rok. Prestar sem in nimam več moči, da bi mogel voditi, kakor je dobro in prav. Dóna se drži in zberi si žensko, ki bo zate, saj veš, da bom dal grunt tebi.«

»Jo že imam,« je ponosno izrekel.

»Prav, Boštjan! Če je dobra in pametna, jo bom rad sprejel za našo novo gospodinjco.«

Boštjanu je postalo malce nerodno. Ko je gledal pred seboj očeta vsega sivga in sključenega, ga je stisnilo okoli srca, da ni mogel izgovoriti besed, ki jih je v svoji notranjosti že dolgo pripravljaval. Uvidel je, da bo moral ubrati drugo pot. Zelo se mu je zasmilil osiveli oče...

»Oče,« je začel s poudarkom.

»Kaj je? Ti ni kaj prav morda?«

»Ne, ni mi. Grunt dajte raje Matevžu, mene pa izplačajte.«

»Kako?« se je on začudil in sprva mislil, da ga niti ne razume. Toda, ko so mu po ušesih le še vedno zvenele one in iste sinove besede, je doznal, da ga je slišal in razumel prav. »Kako misliš?«

Grunt naj dam Matevžu, tebe pa izplačam? Kaj ti je vendar? Mar ti ni nič do grunta, do zemlje? Jaz sem se toliko pehal zanj, ga obdeleval in ljubil, tebi pa ni nič do njega. Veš grunt je kakor človek...«

Boštjan je zmignil z roko in tibo zaklel, a oče mu je videl v dušo.

»Boštjan!« je važno povzel. »Kaj se še zmeraj nisi spametoval?« Sin je molčal.

Oče je nadaljeval:

»Če nočeš grunta, kdo ga bo pa imel? Ali naj ga vzamem s seboj v grob? In ti veš, da bi dal svojemu človeku, človeku svoje krvi, ki ga bo ljubil, kot sem ga jaz, če ne še bolj. Ali nisi nič ponosen na svojo zemljo? Jaz sem si v mladih letih zmeraj mislil: ej, ko bom jaz gospodar, ko bom lahko rekel: ta zemlja je moja, moj je dom, moji so otroci in žena in vse, kamor ti seže oko... Ali ti ni res nič? Boštjan! V oči mi poglej, saj nisi tat!«

Boštjan je dvignil glavo in težko pogledal očetu v oči.

»Kaj pa misliš? Kaj boš napravil, če te izplačam?«

»Oženil se bom in odšel v Ljubljano.«

»In tam?« je prav za prav zanimalo očeta.

»Gostilno si vzamem v najem, ali jo pa bom kupil,« je kot nedvedno dete razlagal svoj načrt.

Očetu se je zasmilil v dno srca.

»Mar misliš, da je v mestu vse zlato, vse lepo in na dlani ter posejano z rožami? Po svetu sem bil, v Ameriki, in vem, kako je težka je in pošteno je treba delati. Premisli še, Boštjan!«

»Sem že.«

»Do kraja?«

»Do kraja.«

»Ampak, Boštjan...« nekaj izgovoril, a ni mogel. V vratu ga je stisnilo, da mu je zastala tudi sapa...

»Grem in konec. Grunt dajte Matevžu, ki naj pusti Mano pri miru, mene pa izplačajte.«

»Ti pusti Manco v miru! Dobra punca je. Nič nimam proti njej. To ti lahko rečem: srečen zakon bosta sklenila.«

Boštjan se je ob mislih na Lojzko namrnil. Le, se je zasmel sam pri sebi. astran njega so lahko vsi srečni ali pa nesrečni in žalostni do groba, kakor jih je volja. On se ne bo menil za nikogar.

— Postal je zopet stari Boštjan. Nič več ni videl očeta pred seboj, njegovih sivih las, skrbi, ki so se spremenile v brazde in gube, in dolgih let... Pred njim je stala samo lastna sreča, zadovoljstvo in udobnost.